

► **Wout Hoogvliet wil herinneringen aan in WO II gestorven oom levend houden**

Willem Brandt (20) stierf na ziekte in een 'onmenselijk Duits regime'

Willem Brandt, 20 jaar oud, overleed in 1944 in een werkkamp in Oost-Duitsland. Zijn neef wil de herinneringen aan zijn Numansdorpse oom levend houden.

Bas Boerma
Numansdorp

De geboren en getogen Numansdorper Brandt werd tijdens de Tweede Wereldoorlog tewerkgesteld in Duitsland. Daar raakte Brandt, toen nog een tiener, tijdens het vele zware werk ernstig gewond aan zijn grote teen. Hij had het gehad in Duitsland en kreeg de Duitsers zo ver om hem terug naar huis te sturen, zodat hij in Numansdorp kon herstellen van zijn blessure.

„Maar hij had natuurlijk helemaal geen zin om terug te gaan”, zegt Brandts neefje Wout Hoogvliet, die de verhalen over zijn oom goed kent. „Hij is naar Brabant vertrokken en daar ondergedoken. Tot hij werd verraden door een politieagent. Willem is opgepakt en overgebracht naar Kamp Amersfoort.”

Amersfoort werd al snel verruild voor een kort verblijf in het Duitse Zöschchen. Want de Duitsers zagen voor hem een rol weggelegd in het werkkamp in Schafstätt. Samen met andere sterke Nederlandse (jonge) mannen werd hij getransporteerd naar de Oost-Duitse plaats, op een

klein uur rijden van Leipzig. „Ze moesten daar werken aan een vliegveld”, weet Hoogvliet. „Maar de omstandigheden waren daar zo ontzettend slecht dat er al snel ziektes uitbraken.”

Onmenselijk regime

Die ziektes werden Brandt, een maand na zijn twintigste verjaardag, fataal. De laatste maanden en weken

HERBEGRAVEN

Het moet voor Jan Gardenier misschien wel het meest emotionele moment uit zijn leven zijn geweest. Het dragen van de kist van zijn overleden vriend Willem Brandt naar zijn laatste rustplaats in Numansdorp. De vriend met wie hij de Tweede Wereldoorlog beleefde. Met één reusachtig verschil: Gardenier overleefde het geweld, Brandt niet. Hij werd slechts twintig jaar oud. Brandt overleed in erbarmelijke omstandigheden in het werkkamp in Schafstätt en werd daar ook begraven. Tot hij jaren geleden werd herbegraven

van zijn leven bracht hij in vreselijke omstandigheden door. Zo zegt ook een oud-gevangene die in Schafstätt te werk werd gesteld. Op een monument in de bossen rond de plaats schrijft hij: „Ter nagedachtenis aan de slachtoffers die hier door een onmenselijk regime de dood zijn ingejaagd. Blijf hen herdenken.”

Hoe Brandt precies is gestorven, weet Hoogvliet niet. Hoogvliets moeder, de zus van Willem Brandt, heeft een asgrauw vermoeden. „Volgens haar is hij levend begraven omdat ze de mensen die ziek waren in het kamp in een graf hebben gedumpt”, zegt Hoogvliet. „Maar zeker

▲ Gardenier (rechtsvoor) en Brandt (linksachter).

in het oorlogsgraf in Numansdorp, waar nog vijf oorlogsslachtoffers liggen.

“Volgens mijn moeder is Willem levend begraven bij het werkkamp in Schafstätt

–Wout Hoogvliet

weten we dat niet. En dat zullen we ook nooit te weten komen.”

Vandaag is Hoogvliet aanwezig bij de herdenking bij het oorlogsgraf in Numansdorp.

„Ik vind het mooi om hier bij te zijn”, zegt hij. „Althans, mooi is het natuurlijk niet. Maar we moeten wel blijven denken aan wat er allemaal is gebeurd. Ik hoop dat de naam van mijn oom nu ook meer een gezicht krijgt voor de mensen die dit graf bezoeken.”

▲ Het gedenkteken waar Brandt op wordt genoemd in Schafstätt.

FOTO'S WOUT HOOGVLIET